

וזה בשעה שהגבירה התקשטה ורוצה להתקרב לבעלה, ומתקשטת ואמרת להמוניה, שחורה אני - מהצד שלמטה, ונאנה - בהכללה, של הצד שלמעלה יותר, (ונאנה - בצד ההכללה שלמטה תלוייה) משום שכתוב (דברים ב ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם. ישראל דבקים בה' באותו התקון יותר מהכל.

שחורה אני ונאנה, אמר לו אליהו: רבי, כל הדברים הללו רשומים למעלה טרם שתבא לעולם משמך, וכעת כלם עומדים בהתחדשות כמו מקדם. ובחזרתם הטבעת של המלך כלם נסתרים.

פתח ואמר, (בראשית א) ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים. הפסוק הזה נתבאר, והחברים התעוררו בו, וכך הוא. אלא למה זה כתוב ביום הרביעי? שהרי מיום שני ראוי שתהיה הלכנה חסרה, שביום שני נברא בו גיהנם, והואיל ונברא בו, הלכנה חסרה בגללו, למה הוא כתוב ברביעי?

עוד יש לשאל, אם חסרון הלכנה הוא ברביעי, הרי שנינו, שנשואי בתולה אינו אלא ברביעי, היום של חסרונה של בתולת ישראל, לא ראוי שתהיה בתולה אחרת בשלמות, שהרי אין שלמות לאשה אלא עם בעלה?

אבל ביום שני שבו נברא גיהנם, טרם עמד בקיומו, שהרי יצא מיום שני שהוא חשך, ואז נברא ממנו, שכתוב (איוב כח) קץ שם לחשך וגו', ודרפו של אותו הקץ לכל תכלית הוא חוקר, מתי? אחר שעומד בקיומו.

ואין עומד בקיומו עד שהלכנה מתמעטת ברביעי, שהרי הלכנה היא רגל רביעית בכפסא העליון,

והיא בשעתא דמטרוניתא אתקשטת, ובעיא לאתקרבא בבעלה, והיא אתקשטא, איהי אמרת לאוכלוסייה, שחורה אני, מסטרא דלתתא. ונאנה, בכלילו דסטרא דלעילא יתיר, (נ"א ונאנה כסטרא דכלילו דלתתא תליא) בגין דכתיב, (דברים ב ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם. ישראל דבקים בה', בהווא תיקוונא יתיר מכולא.

שחורה אני ונאנה, אמר ליה אליהו, רבי, כל אלין מלין אינון רשימין לעילא עד לא תיתי לעלמא מן שמן. והשתא פחדתווא קיימי פולהו כמלקדמין. ובחזרתמא דגושפנקא דמלכא פולהו חתימין.

פתח ואמר, (בראשית א יד) ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים, האי קרא אתמר. וחבריא אתערו ביה, והכי איהו. אלא אמאי פתיב דא פיומא רביעאה, דהא מיום שני אתחזי למהוי סיהרא חסרא, דביום שני אתברי ביה גיהנם, והואיל ואתברי ביה, סיהרא איהי חסרה בגיניה, אמאי איהו פתיב ברביעי.

הו אית לשאלא, אי גרעונא דסיהרא איהו ברביעי, הא תנינו, דנישואי בתולה לאו איהו אלא ברביעי, יומא דגרעונא דבתולת ישראל, לא אתחזי למהוי בתולה אחרא בשלימו, דהא לית שלימו לאתתא אלא בבעלה.

אבל ביום שני דאתברי ביה גיהנם, עד לא קיימא בקיומא. דהא נפק מיום שני דהוא חשך, וכדין אתברי מניה. דכתיב, (איוב כח ג) קץ שם לחשך וגו', וארחיה דההוא קץ, לכל תכלית הוא חוקר, אימתי. לבתר דקיימא בקיומה.

ולא קיימת בקיומה, עד דאזעירת סיהרא